

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กตัญญู ชูชื่น. ประวัติศาสตร์วรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทยอักษร , 2527
- กวรรณิการ์ เกนิกานนท์ และคณะ. ของ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ , 2522
- การสำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)
- เกรียงศักดิ์ เชษฐพัฒน์พานิช. ปาริชาติ เวียงวิเศษ. รั้วจังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดาราศาสตร์ , 2528.
- ขจร สุขพานิช, วุฒิสัย มูลศิลป์ (บรรณาธิการ). ปัญหาประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2525
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ. จันทบุรี กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา , 2542.
- คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัดและพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ. พระนคร : คลังวิทยา , 2515.
- "จันทบุรี ในสมัยกรุงธนบุรี". หลักเมืองจันทบุรีและประวัติศาสตร์ เมืองจันทบุรี (ม.ป.ท. : ม.ป.ป.)
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ . พระราชนิพนธ์เสด็จประพาสจันทบุรีและอักษรานกรมภูมิศาสตร์จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์ไทย , 2484.
- จารึก วิลไลแก้ว "เมืองจันทบุรี" วารสารศิลปวัฒนธรรม 16, 9 (กรกฎาคม 2538)
- จารุวรรณ ธรรมจักร. ผูกพันทิวเขาของชาวบ้าน. กภาพลินธุ์ : จัดพิมพ์การพิมพ์ , 2526.
- ชัน จันทวงศ์. ชาวช่องในหมู่บ้านกระทิง. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.
- ชัน อยู่ดี. คนก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2512.
- ชัน อยู่ดี. ชัน อยู่ดี บิดาแห่งวิชาก่อนประวัติศาสตร์ไทย. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2529).
- ชันกร เดียมทอง. ผู้เล่นชนวัว. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.
- ชุมชนเมืองจันทบุรี. (ม.ป.ท. : 2514). (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางวรรณจันทิมล ณ. สุสานหลวงวัดเทพศิรินทร์วราวาส 29 พ.ย. 2514
- เช็ก ดินแดง ชาวช่องในหมู่บ้านกระทิง สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2543, 3 พฤษภาคม 2543, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.

แขน ปัจจุบันานท์ ชุมนุมชาวจันทบุรี. พระนคร : สยามคชาจันทบุรี, 2514. (พิมพ์เป็น
อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางวรรณ จันทวิมล ณ. สุสานหลวง
วัดเทพศิรินทราวาส 29 พ.ย. 2514.)

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. พระราชพงศาวดาร

อุปัชฌายะราชโศภิตเลขา. พระนคร. คลังวิทยา, 2516.

ดี.อี.จี ฮอลล์. ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการ
ตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2522.

เดอซังซี (สันต์ ท.โกมลบุตร แปล). จดหมายเหตุรายวันการเดินทางไปสู่ประเทศสยาม.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2516.

ตรี อมาตกุล. ประวัติเมืองจันทบุรี. พระนคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2500.

ตรี อมาตกุล. ประวัติเมืองจันทบุรีและอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ จ. จันทบุรี. พระนคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2500.

ทองพูน แหกอิน. เจ้าของคณะผู้เล่นชนวิว. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม
2543.

ทศ หัสสี. ชาวชองในหมู่บ้านกระทิง. สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2543, 3 พฤษภาคม 2543,
11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา และ ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้า บรมวงศ์เธอกรมพระยา.

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ร. 1. กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา, 2526.

ธวัช บุณโณทก. "ความเชื่อ พื้นบ้านชั้นสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในสังคมอีสาน". วารสาร
วัฒนธรรมไทย. ปีที่ 30 ฉบับที่ 1 : (ตุลาคม 2533 - มกราคม 2534)

น.น. ปากน้ำ "ศิลปะเก่าแก่ในจันทบุรี" ชาวกรุง (1 เมษายน 2515).

นาฏศิลป์, วิทยาลัย. การละเล่นพื้นบ้านและนาฏศิลป์. เอกสาร ไม้ตีพิมพ์เผยแพร่, (ม.ป.ป.).

นิโคลาส แชนแวล. ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม.

พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2506.

นิธิ เดียวศรีวงศ์. การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์,

2529.

เนย คำนวณ. ชาวชองในหมู่บ้านกระทิง. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, สิงหาคม 2543.

บุญเต็ม พันธอบ และ ภรณ์ มหาจันทร์. การสำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ภาคตะวันออกเฉียงใต้. ชลบุรี : โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ภาคตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางเลน, 2522.

บันทึกเรื่องราวที่เขียนเป็นภาษาฮอลันดา แดงงานประวัติศาสตร์. เอกสารโบราณคดี.

ปีที่ 2 เล่มที่ 2, 2511

ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่ม 9. พจนนศร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2508

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 33 - 34. พจนนศร : องค์การคำคุณฐา, 2512.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 65 พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม).

พจนนศร : ไร่จิมพ์ดีไลม์, 2450.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 65 - 66 (เล่มที่ 40). พจนนศร : องค์การคำคุณฐา, 2512.

ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 6. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทาง

ประวัติศาสตร์. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2517 - 2521.

ประดิษฐ์ อินทนิล, พิชัย เทพนิมิต และ ไพพชรณ อินทนิล. การศึกษารวบรวมการละเล่น

พื้นบ้าน ดนตรี ฟ้อนรำ ภาคตะวันออก เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่, 2523.

ประทีป ชุมพล. หลักเมืองจันทบุรี และประวัติศาสตร์จันทบุรี. จันทบุรี : , 2536

ปราณี วงษ์เทศ. ความหมายของความเชื่อและระบบความเชื่อในสังคมไทย. เอกสาร

ประกอบการเรียนการสอนวิชา ระบบความเชื่อและระบบค่านิยม. (เอกสารจัด
สำเนา. 2532.)

ปราณี วงษ์เทศ. "เดินรำพื้นบ้าน" วารสารศิลปวัฒนธรรม 3,3 (มกราคม, 2525.)

ปราณี วงษ์เทศ. "แนวทางการศึกษารวบรวมทางมานุษยวิทยาความสัมพันธ์ของพิธีกรรม

กับการละเล่นทางมานุษยวิทยา วารสารศิลปวัฒนธรรม 4,6 (เมษายน 2526.)

ปราณี วงษ์เทศ. "พิธีกรรมเกี่ยวกับการตาย" วารสารศิลปวัฒนธรรม 17,5 (มีนาคม 2539.)

ปราณี วงษ์เทศ. พื้นบ้านพื้นเมือง. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา, 2525.

ปาเลอกัวซ์, ฌองแบบติสต์. เล่าเรื่องเมืองไทย. พจนนศร : ก้าวหน้า, 2506.

ผุสดี จันทวิมล อักษรศาสตร์นิพนธ์ 1 กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์และ สมาคม

ศิษย์เก่าอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525

"ผู้หญิงสยาม บทบาทและสถานภาพของผู้หญิง : ร่องรอยจากพิธีกรรมความเชื่อ",

ศิลปวัฒนธรรม. ปีที่ 11 ฉบับที่ 5 (มีนาคม, 2532).

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). พิธีกรรมใครว่าไม่สำคัญ กรุงเทพฯ :

มูลนิธิพุทธธรรม, 2537

"พระราชพงศาวดาร ๘ กรุงธนบุรีและจดหมายเหตุรายวันที่พลมัยกรุงธนบุรี"

ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ 40. พจนนศร : คุณฐา, 2512

- พระราชพงศาวดาร ฉบับพันทจันนุมาศ. พระนคร ฯ : คลังวิทยา , 2507.
- พลอย นิสสัย "เก็บบันทึกเรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ" ศิลปากร , 19.6 (มีนาคม 2519).
- พหูพลวง (นามแฝง). เรื่องน่ารู้จากอดีต . พระนคร : โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์ 64, 2509.
- พิชพงศ์ เสนอไธย. มะบัวด คนตรีและนาฏศิลป์เพื่อการบำบัดศึกษากรณีบ้านเอื้อง
ต.เทนมีย์ อ.เมือง จ.สุรินทร์. รายงานประกอบการเรียนการสอนรายวิชา
ประวัติศาสตร์ นาฏศิลป์ไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2537.
- พิชพน พิณพงศ์. "โบราณคดีบนที่ราบชายฝั่งทะเล ภาคตะวันออกของประเทศไทย"
เมืองโบราณ. 16, 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2533).
- พูนพิศมัย ศิศกุล , หม่อมเจ้า . พิธีกรรมของทุกคน. พระนคร : เขษมบรรณกิจ , 2504.
- พูนศักดิ์ ศักดานุวัฒน์ . พระราชประวัติ 50 กษัตริย์ไทย. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ อำนวยสาสน์, ม.ป.ป.
- โพธิ์ ศรีบุรุษ. เจ้าของคณะผู้เส่นขวัญ. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.
- ไพเราะ ศุภกิจโกศล. "พระพุทธเจ้าหลวงกับเมืองจันทบุรี" . ที่ระลึกในพิธีเปิดหอสมุด
แห่งชาติวังมิ่งคลาภิเษก จันทบุรี. ม.ป.ท. : 2533.
- เฟรดเดอริค อาร์เธอร์นีย์ ชีวิตความเป็นอยู่ในกรุงสยามในทัศนะของชาวต่างประเทศ
พ.ศ. 2383 - 2384. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2525.
- มณฑลจันทบุรี และปกิณกคดี. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระเทพพุทธโมลีเจ้าอาวาสวัดจันทนาราม 25 พย. 2515.
- มณี พยอมยงค์. ความเชื่อของคนไทย (วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ)
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536.
- ม. สุรแสง (ส. ศิวรักษ์ แปล). "วาระสุดท้ายของอยุธยา" สังคมศาสตร์ปริทรรศน์
ปีที่ 4. ฉบับที่ 4, 2510.
- ม. ศรีบูรพา (นามแฝง). "ของ" . ที่ระลึกในพิธีเปิดหอสมุดแห่งชาติวังมิ่งคลาภิเษก จันทบุรี
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พินิจ , 2533.
- มหาดไทย , กระทรวง . ประวัติมหาดไทย ส่วนภูมิภาค จังหวัดจันทบุรี. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ล่วนท้องถิ่น , 2524.
- "เมืองจันทบุรี" นิวส์สตรีท 1,1 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2530).
- ยุพิน (นามแฝง) "เมืองจันทน์เลนห์มนต์ขลังแห่งภาคตะวันออก" เพื่อนเดินทาง 13, 143
(พฤศจิกายน 2534.)

เย็น สิงขรบาท. ชาวชองในหมู่บ้านกระทิง, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.

วิชัย ศรีคำ "เมืองจันทบุรี". นิทรรศการวัฒนธรรมไทยตะวันออก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523.

จิภาวดี โพธิ์งาม. การพัฒนาเทคนิคการสอนนาฏศิลป์พื้นบ้านตามภูมิปัญญาชาวบ้าน ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดเทศบาล เมืองสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ศศุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาคประถมศึกษา สาขาวิชาประถมศึกษา ปีการศึกษา 2538.

ศรีศักร วัลลิโภดม "จันทบุรี – ปราจีน กับความเป็นแหล่งอารยธรรมภาคตะวันออก" วารสารเมืองโบราณ. ปีที่ 16 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2533.

ศิวาภ ฐิติฐาน ณ ถลาง. ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น การศึกษาคติชนในบริบท สังคมไทย. ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2539.

ศิลปากร, กรม. ชีวิตและผลงานของสุนทรภู่. กรุงเทพฯ : องค์การการค้าสุรสา, 2534.

สมควร ทองคำ. ชาวชองในหมู่บ้านกระทิง, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.

สิงห์ บุญถาวร. ผู้ถือไม้คันทะลาในการเล่นชนวิ้ว, สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. "ร้องรำทำเพลง : คนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม". ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ. มีนาคม 2532.

สุนัยน์ เทียนทอง. "จากจันทบุรีสู่จันทบุรี", เอกสารประกอบการสอนวิชาท้องถิ่นของ ภา 1 (ส071). เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่. 2540.

สุนทร ชูตินธานนท์. "พม่ารบไทย : ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า". ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ (เมษายน 2539)

สุพจน์ แผลกโธ. ผู้เล่นชนวิ้ว. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543

สุเมธ เมธาวิทยกุล. สังคีตพิธีกรรม. กรุงเทพฯ : ไชยยนต์ไตร์, 2532

สุพล วิรุฬห์รักษ์. นาฏศิลป์ปริทรรศน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ หลน. ฮ่องกงวรรณ 1-3, 2543.

สุพล วิรุฬห์รักษ์. วิวัฒนาการ นาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543

- สุเวชา สุพรรณไพบูลย์. การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย. ของ, ม.ป.ท. : สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.
- สุวิทย์ สุนทรนิล. งานวันฟื้นฟูวัฒนธรรมชาวชอง. (เก็บบันทึกภาพ). โลกทัศน์วิไลไม่
เคยแพ้, 2541.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. "แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย",
ภาษาและวัฒนธรรม, 16, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2540.)
- สารคดีเกี่ยวกับเมืองจันทบุรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ, 2514 (พิมพ์ซ้ำช่วยในงาน
พระราชทานเพลิงศพ นางวรรณ จันทวิมล ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส
วันที่ 29 พฤศจิกายน 2514.)
- เสียน บุญถิว. ผู้ถือช้างม้า ในการเล่นชนวัว. สัมภาษณ์, 11 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม
2543.
- หงวน ธนะผล. ชาวชองในหมู่บ้านกระหิง. สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2543, 3 พฤษภาคม
2543, 20 สิงหาคม 2543.
- หฤทัย นัยเมกซ์. การพื่อนำในพิธีแต่งงานของชาวชอง. รายงานประกอบการเรียนการสอน
รายวิชา สัมมนาทัศนศึกษาศิลปะไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542.
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกสารของครอบครัวฟอร์ด. พระนคร : กรมศิลปากร, 2515.
- อนุสรณ์สมโภช 275 ปี ของการตั้งวัดพระแม่ปฏิสนธินิรมล. "ประวัติศาสดิก จันทบุรี
275 ปี". (ม.ป.ท.) : 2528.
- ชนก นาวิกมูล. ภาพสยามของอองรี มูโอต์. กรุงเทพฯ : แดงดาว, 2542.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- "อย่าลืมรัชกาลที่ 3 จากเมืองหน้าด่านถึงลานพลับพลและโลหะปราสาท",
ศิลปวัฒนธรรม, 21 : 5 มีนาคม 2543.
- อรสม สุทธิสาคร. "ชอง : ตำนานชนพื้นเมืองภาคตะวันออก". ชีวิตจากเงาเวลา.
กรุงเทพฯ : คัมภีร์, 2533.
- อรุณศักดิ์ กังมณี. "เยี่ยมชมอนุสรณ์สถานเมืองจันทบุรี : ร่องรอยอดีตจากวิกฤตการณ์
รศ. 112" วิทยากร 91, 5 (พ.ค. 2536)
- อรวรรณ ไฉนล้ำ. จันทบุรีในสมัยสมเด็จพระปรมหาราช. จันทบุรี : ม.ป.พ., 2539.

อุไรวรรณ รัตนวิจิตรกุล การศึกษาแหล่งโบราณคดี ณ วัดทองทั่ว และบริเวณใกล้เคียง ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จ. จันทบุรี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2535.
 กำไพ คำนวน. ชาวซองในหมู่บ้านกระตัง. สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2543, 3 พฤษภาคม 2543, 20 สิงหาคม 2543

ภาษาอังกฤษ

- Classification and Index of World's Languages Department of Antropology. Indiana University, 1977
- Huffman, Frank E. "The register Problem in fifteen Mon – khmer Languages". Austro – Asiatic Studies Part I. Hawaii : The University Press of Hawaii, 1976.
- Frank, Lebar. M. Hickey, Gerald C : and Musgrave John k. Ethnic Group of Mainland Southeast Asia. The National Science Foundation, Publish in Canada, by Burns and MacEachern, Teronto, pp.1964. 94 – 186 .
- Mouhot, Henry. Travels in the Central Parts. of Siam, Cambodia and Laos during the Years 1858 – 1861. Kualalumpur : Oxford University Press, 1966.
- Seidenfaden, Eric. An tropological and Ethnological Research work in Siam. 28 : The Journal Saim Society, 1935.
- Seidenfaden, Eric. "The non – Thai people of Thailand". The Thai people Book I. Bangkok : Thesiam Society, 1967.
- Webber, Karl E. "Ethnographic Notes of the Chong Population in Chantabun Province Southeast Thailand" "Thailand Research Project Diffusion of Innovation Coast Hinterland – Confinuum Preliminary. Office of Senior Research fellow of the South Asia Institute of Heidelberg University of German Culture, 1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
ตำนานเมืองกาไว

ตำนานเรื่องเมืองจันทบุรีโบราณ (ตำนานเมืองกาโง)

ตำนานมีเขียนเป็นเรื่องลงไว้ในสมุดข่อยโบราณพระครูโสภณสมณวัตร อดีตเจ้าอาวาสวัดทองทั่วเคยบอกว่า สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เคยเสด็จมาทรงสำรวจที่ตั้งเมืองจันทบุรีโบราณแห่งนี้ได้นำเอาหนังสือตั้งว่าไปห้อมศิลาจดลายโบราณ และแผ่นศิลาจารึกไปด้วยหลายชิ้น สำหรับสมุดข่อยที่ว่าเวลานี้ยังคงมีเหลืออยู่ตามบ้าน แต่ไม่ทราบว่ามีที่ไหน ตามตำนานนั้นเล่ากันต่อ ๆ มาเกี่ยวกับเมืองจันทบุรีไว้ว่า

จันนีรกาลนานมาแล้ว ยังมีกษัตริย์ผู้ครองนครโบราณพระองค์หนึ่ง เข้าใจว่านครนั้นคือ เมืองจันทบุรีโบราณที่เชิงเขาสระบาป ทรงพระนามว่า พระเจ้าพหุหมทัต พระองค์ทรงสืบราชบัลลังก์มาจากใคร เมื่อไรไม่ทราบ แต่ว่าพระองค์มีเอกอัครมเหสี และมีราชโอรสด้วยกันสองพระองค์ องค์ที่เป็นพระชนษฐาทรงนามว่า เจ้าบริพงษ์ องค์พระอนุชาทรงนามว่า เจ้าวงษ์สุริยามาศ ต่อมาพระเอกอัครมเหสีสิ้นพระชนม์ ทั้งราชโอรสทั้งสองไว้กับพระราชมบิดา แต่ว่าพระเจ้าพหุหมทัตได้ทรงอภิเษกมเหสีองค์ใหม่ขึ้นอีก ทรงนามว่า พระนางกาโง ซึ่งทรงพระโสมภพพิลาสเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าพหุหมทัตยิ่งนักและมีพระโอรสด้วยกันอีก 1 พระองค์ ทรงนามว่าพระไวยทัต

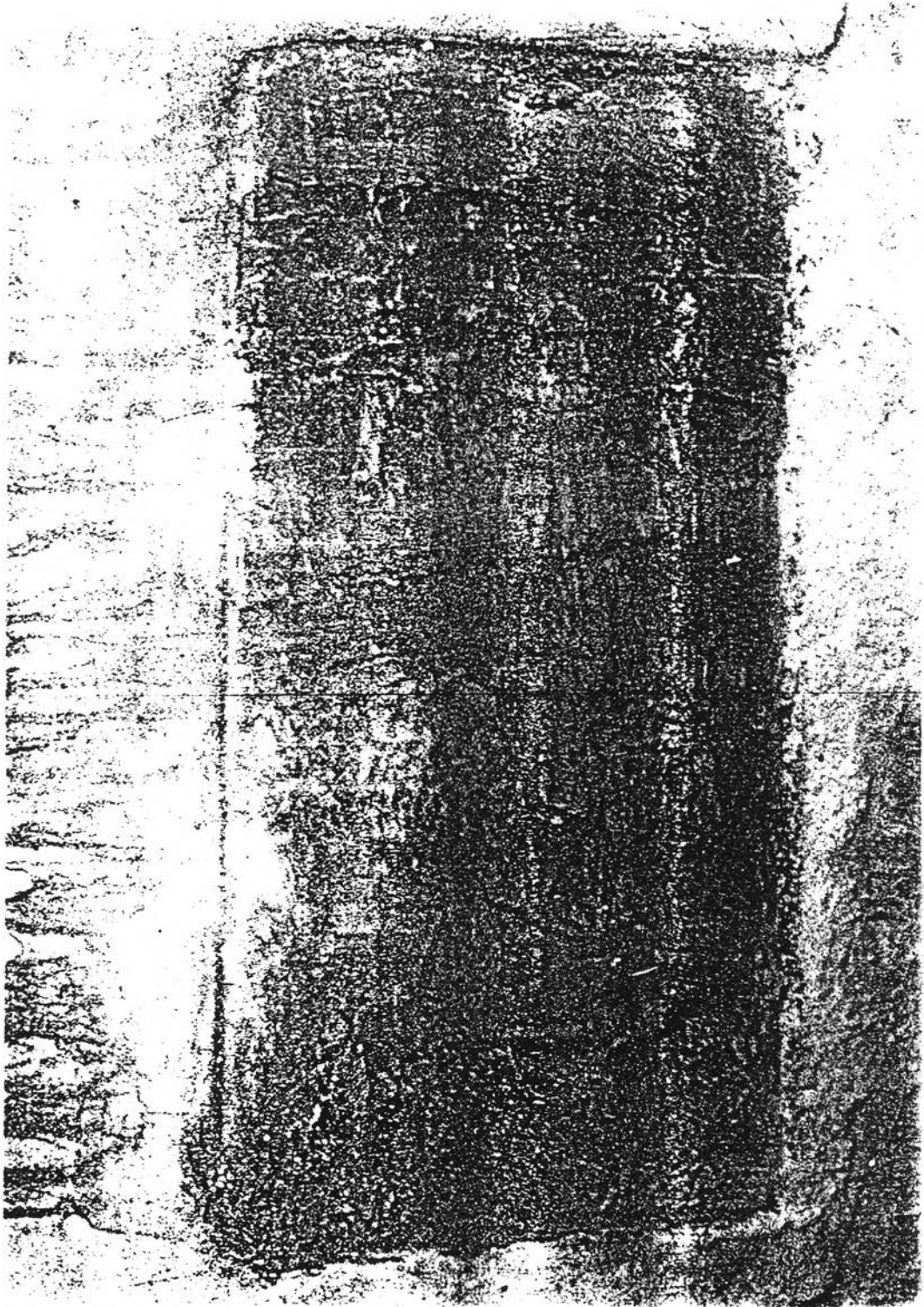
พระนางกาโงเป็นผู้มีใจจงรักในราชโอรสที่ประสูติจากเอกอัครมเหสีเดิม และมักใหญ่ใฝ่สูงหวังจะให้พระไวยทัตราชโอรสครองนคร ตนจะได้อำนาจต่อไปหากว่าพระเจ้าพหุหมทัตเสด็จสวรรคตแล้วจึงทรงวางแผนกำจัดเจ้าบริพงษ์ และเจ้าวงษ์สุริยามาศ ซึ่งตามกฎหมายที่บรรดาพ่อมมีสิทธิ์ในราชสมบัติมากกว่า เพื่อไม่ให้เป็นที่กีดขวางแผนการของตน ความคิดนี้คงจะทรงคิดมาตั้งแต่แรกที่ได้ทรงเสกสมรส ครั้นเมื่อตนมีพระราชโอรสก็ทรงดำเนินงานเพื่อให้พระเจ้าพหุหมทัตซึ่งทรงโปรดปรานตนเป็นทุนเดิมอยู่ให้ลุ่มหลงตนยิ่งขึ้น ถึงกับมีการลอบทำเสน่ห์ยาแฝดให้ราชสวามีสวय เพื่อให้หลงรักตนแต่เพียงองค์เดียวและเมื่อได้โอกาสคราวใดก็พยายามเปิดพูลให้พระเจ้าพหุหมทัตกำจัดเจ้าบริพงษ์และเจ้าวงษ์สุริยามาศเสียโดยหาเรื่องยุยงว่าเจ้าลูกเลี้ยงทั้งสองไม่ได้ด้วยประการใดประการหนึ่งอยู่เสมอพระเจ้าพหุหมทัตแม้จะทรงพระสนหาในพระนางกาโงเพียงไต่ก็ยังทรงมีพระสติอยู่ ไม่ทำอะไรรุนแรงแก่พระราชโอรส แต่ในที่สุดเพื่อทรงตัดความรำคาญ จึงทรงเรียกพระราชโอรสทั้งสองมาขึ้นจงแสดงเหตุผล ให้พาไพร่พลไปสร้างเมืองอยู่เองใหม่ ทั้ง ๆ ที่ทรงอาศัยในราชโอรสอยู่ ฝ่ายเจ้าบริพงษ์และเจ้าวงษ์สุริยามาศ แม้จะทรงทราบเบื้องหลังอยู่แต่ด้วยความเกรงพระทัยในราชบิดาก็เสด็จพาไพร่พลไปหาทำเลสร้างเมืองอยู่ใหม่ทางเหนือ คือ

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ภาคผนวก ข
ศิลาจารึกที่พบในจังหวัดจันทบุรี

หลักที่ 158

ศิลาจารึกวัด โสธานมิตร
ตำบลเนินวง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ศิลาจารึกวัดโยธานิมิตร
ตำบลเนินวง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
หลักที่ 158
ศิลาจารึกวัดโยธานิมิตร

ศิลาจารึกหลักนี้ เป็นหินชนวน สีน้ำตาล ขนาดกว้าง 62 ซม. สูง 34 ซม. หน้า 5 ซม. อักษรและภาษาไทย พ.ศ. 2377 มี 1 ด้าน 18 บรรทัด เวลานี้อยู่ที่ผนังข้างใต้ด้านหน้า พระอุโบสถวัดโยธานิมิตร ตำบลเนินวง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

นายประสาน บุญประคอง เช่น

คำจารึก

1. สุระมัสศุ (พระพุทธรูป) (1) ศักราชล่วงแล้ว 2377 พระวันชาเศสสังชะยาเดือนได้ 6 เดือน 24 วัน ประจุบันปีมะเมีย ออศกหมันตระดูเดือน 2

2. ขึ้น 11 ค่ำวันเสาร์ (2) เจ้าพระยาพระคลังว่าที่พระสมุหพระกรลาใหม่ ยำกองทัพ ออกมาขัดทัพจัดแจงการรักษามืองจันทบุรี ให้กระทำป้อมขึ้นที่ปากน้ำแหลมสิงห์

3. พังฟากตะวันออกป้อมหนึ่ง วัดโดยกลมรอง 10 (3)

13

2 ป้อมเก่าฟากข้างแหลมสิงห์ให้ซ่อมแซม

1

10

ทำใหม่แล้วก็ดูที่เมืองเก่าใหม่ (เป็นภาคภูมิซึ่งจะรักษาชอบชัณฑ)

4. เสมารัฐมาศึกศัตรู จึงเที่ยวดูหาที่ไชยภูมิให้สมควน ที่จะตั้งป้อมแลปราการเมือง เห็นที่เนินวงเป็นที่ไชยภูมิควนจะสร้างเป็นเมือง (จึงให้วัดที่ถางเข้าเป็นเมือง)

5. กว้างยาวประริมนท่าชอบ 3 ให้ชุดขุนเชิงเทินก่อเสมาบนหลังเชิงเทินแล้วไปด้วย แล่งตั้ง

ปืนใหญ่รายรอบตามช่องกำแพงเมือง (กระทำไว้ให้กิติการสำหรับ

6. รักษา) พระพุทธรูปศาสนา กระทำปีหนึ่งจึงสำเร็จ ได้ฝังอาถันหลักเมือง ณ วันเสาร์ เดือน 4 ขึ้น 11 ค่ำจุลศักราช 1197 ปีมะแมสัพศก (5) เจ้า (พระยาพระคลังว่าที่สมุห

มุน

พระกระลาใหม่มีกุศ

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ศิลาจารึกอีกหลักหนึ่งที่ค้นพบในจันทบุรีคือ จารึกเพ็ญดหลักที่ 52 เป็นจารึกที่ค่อนข้างจะชำรุดมาก จารึกด้วยอักษรขอมโบราณและเป็นภาษาขอม อายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 15 เช่นเดียวกับจารึกของพระเจ้ายโศวรมันที่ 1 ตัวอักษรที่อ่านออกมีเนื้อหากระท่อนกระแท่นอ่านไม่ได้ใจความดังนี้

คำจารึก

1. ....(อ้าย) ยูน.....
2. ....วสุภี.....
3. ... ปม เน สดถ.....
4. ....จาลนียนตุโหดร.....
5. ... นูมาน ฐศาสนธูสี .....
6. ....(กมร) เอง อดญ ฐะครู ปนทว กสวา (ปี) .....
7. .... วตาป เล นู เสดญ อาจารย์ย อารย (ย)
8. ....เสตญ ปรภวงศุ ก อาจารย์ย.....
9. .... โอย ฐะกรุณา ปรสาท .....

ภาคผนวก ค

ภาพชาวช่องและการฟ้อนรำของชาวช่อง

นายชิน อยู่ดี รวบรวมรายงานสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง เมื่อ 7 ม.ค. 2506

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

เผ่าชอง

(รายงานเสนอกองโบราณคดี กรมศิลปากร เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2506 ยังไม่เคยตีพิมพ์)

เขียน หัวหน้ากองโบราณคดี

ตามที่ท่านอธิบดีมีบัญชาให้ผมพิจารณาเรื่องตัดจากหนังสือพิมพ์ รวม 6 ฉบับมีความว่า เผ่าชองที่จังหวัดจันทบุรี เป็นเผ่าไทยเก่าสาขาหนึ่ง นั้น

เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2501 นายยอช คองโดมินาส นักชาติพันธุ์วิทยาชาวฝรั่งเศส และผมได้ไปสำรวจเผ่าชอง ที่จังหวัดจันทบุรี ในอำเภอมะขาม

ก. ตำบลพลวง และ

ข. ตำบลตะเคียนทอง

ในแง่ภาษา ของมีอยู่ที่ตำบลตะเคียนทองยังพูดภาษาชองราว 80% พูดภาษาไทยราว 20% ที่ตำบลพลวงอยู่ใกล้กับคนไทยมาก พูดภาษาชองราว 50% พูดภาษาไทยราว 50% ก่อนที่ นายยอช คองโดมินาส จะไปสำรวจ ได้มีผู้ไปสำรวจและเขียนเรื่องชองไว้แล้ว คือ

(1) Dr. Jean Brengues เขียนเรื่อง Notes Sur les populations de la region des montagnes des Cardamons ลงในหนังสือจดหมายเหตุของสยามสมาคม เล่มที่ 2 ปี ค.ศ. 1905 (พ.ศ. 2448)

(2) นาย R. Baradat เขียนเรื่อง Les Semera ov Pear พิมพ์ในหนังสือ Bulletin de l' Ecole Francaise d' Extre,e – Orient ค.ศ. 1941 (พ.ศ. 2584)

(3) นายนาย ชีสรางกูร ณ อยุธยา เขียนเรื่อง บัญชีคำของในจังหวัดตราด ลงในหนังสือ จดหมายเหตุของสยามสมาคม เล่ม 28 ตอน 1

ต่อมา เมื่อ พ.ศ. 2501 พันตรีอิริค ไฮเดนพอนด์ เขียนเรื่องพวกชองไว้ในหนังสือ The Thai Peoples เล่ม 1

นายอาร์ อรดาท์ กล่าวไว้ว่า ชองในประเทศไทยอยู่ที่

ตำบลจุมพล จังหวัดตราด

Dan Noum Phon

Ta Phit

บ้านฉางเกลือ ?

Chlang Kleu

Tung Kadak

Klong Seng and Ban Sok

Ban ko

Ban Phlai

Huo Kai and Kangol

Ta Bat

Phnet

พันตรีอิริค ไชเตินฟาเดิน ว่า อยู่ที่จังหวัดจันทบุรี และตราด

นอกจากนี้ ในระหว่างที่ผมไปจังหวัดกาญจนบุรี ได้พบพวกชาวพื้นเมืองที่นั่นเรียกกันว่า อูดหรือ เขมรดง อยู่ที่แควใหญ่ กิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ ผมได้ลองสอบคำพูดพวกอูดดู ปรากฏว่า คล้ายพวกของ เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้พบเรื่องการอพยพของพวกอูดเหล่านี้ ในเรื่องวิจารณ์เรื่องพวกสำหรับ และพวกพอร์ ในจดหมายเหตุสยามสมาคมเล่ม 34 ตอน 1 หน้า 75 กล่าวไว้ว่า เมื่อ พ.ศ. 2376 พวก ซา - ออค (Sa - och) ในเมืองกำปอทได้รับความเดือดร้อน จึงไปหาเจ้าพระยาบดินทรเดชาธิบดีที่เมือง ไชยดิ้ง เจ้าพระยาบดินทรจึงช่วยส่งพวกเหล่านี้ทางทะเลไปขึ้นที่ราชบุรี พวกนี้ ได้ขึ้นไปอาศัยอยู่ตามลำแควใหญ่ ในจังหวัดกาญจนบุรีตอนเหนือ แถวตำบลหนองบัว , ลาดพร้าว , เกาะนุก ต่อมาเมื่อมีผู้เรียกว่าชาวหรือของอูด ฉะนั้น เท่าที่ทราบในขณะนี้ พวกของอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด

พิจารณาในแง่ภาษาแล้ว ภาษาของพวกของคล้ายพวกตระกูลมอญเขมร

	ไทย	ของ	มอญ	เขมรสูง (จ.สุรินทร์)
1.	หนึ่ง	มัย	มัว	มวย
2.	สอง	ป่ายหรือฟ่าย	บา	ปี
3.	สาม	เพ้ว	ปอย	เบย
4.	สี่	โพ้น	ปอบ	บวน
5.	ห้า	พำ	ปะซอน	ปรำ
6.	หก	ตะตอง	ตราว	ปรำเบย
7.	เจ็ด	นุย กะนุย	กะโป๊ะ	ปรำปัด (พีร์)
8.	แปด	ตี , กะตี	ทะจาบ	ปรำเบย

	ไทย	ซอง	ขมุ	มอญ	เขมรสูง
9.	เก้า	ฮาย	ทะจิด	ปำบวณ	
10.	สิบ	ร่าย	จ้อะ	ด้อบ	
11.	ยี่สิบ	ปายเซ	บาโจ๊ะ	มะพี(มะโพ)	
12.	หนึ่งร้อย	โม้ยร้อย	มัวกรอม	มวยไฮย (มะรวาย)	
13.	หนึ่งพัน	โม้ยพัน	มัวหม่ม	มวยเป็อน (มะเป็อน)	
14.	หนึ่งหมื่น	โม้ยหมื่น	-	มัวล็ก	มวยเมิน (มะเมิน)
15.	พ่อ	ฮุน	ยง	อะปา (เป็ยะ)	เฮ้ว (อะปุก)
16.	แม่	เม่	มะ	มิ	แม่(มะนาย)
17.	ลูก	เคน	กอน	โกน	โกน
18.	ลูกชาย	เคนจำลอง	กอนปวระ	โกนกล๊ะ	โกนกันแลาะ
19.	ลูกหญิง	เคนจำคีน	กอนนึม	โกนปรียะ	โกนไสรย์
20.	สาว	เคนจำลอง	-	วูด	กะมะม
21.	หนุ่ม	เคนมลอะ	-	พลาย	กันแลาะ
22.	น้อง	โบด	-	เต๊ะ	บโอิน (ปลูน)
23.	พี่	ลิ่ง	-	-	บอง
24.	พี่สาว	ลิ่งอะเอง	-	ยัว	บองกะมะม
25.	น้องสาว	โบดอะลง	แอมจำคีน	เต๊ะปรียะ, เต๊ะวูด	บโอินกะมะม
26.	พี่ชาย	ลิ่งมลอะ	ตาย	กาว	บองกันแลาะ
27.	น้องชาย	โบดมลอะ	แอม	เต๊ะปลาย	บโอินกันแลาะ
28.	ปู่,ตา	ตา	ตั๊ะ	อาหนัก	ตา
29.	ย่า,ยาย	ย้าย	ย๊ะ	ย่าหนัก	ยาย (แัยบ)
30.	หัว	ไต้ด	ฮีบั้งปง	ด้าบ	กะบาล
31.	ผม	กะซุก	เกวอะ	ไซก	สก
32.	หน้า	งาล	รำโป๊ะ	เม็ก	มุข
33.	ตา	เมิด	หมัด	โมด	พะเนต
34.	หู	กะलग	ละเมง	ตะโต	ตระจัก
35.	จมูก	กะตุต	มุ	จะมุ	จะมะอะสั

36.	ปาก	กะกา	ตะน้อะ	ปานย์	เม็อด
37.	ริมฝีปาก	ชะหยาด	อ่ำปูล	สะโมนปานย์	ปะโธ้เม็อด
38.	ฟัน	โดย	ฮวาง	เหงียก	ทะมิง
39.	ลิ้น	กะต๋าก	อันต๋าก	กะตัจ	น้ำด
40.	เคลลา	สฎกแมง	คูลกาบ	ไซกชะมาง	มะมีจังกา
41.	คอ	กอก	อันตรวล	ก้อะ	กอ
42.	บ่า	ก่ำแลง	อ่ำลาง	ปะนะ	ชมา
43.	แขน	ตี	ตวรรษบ็องตี	ตอย	พล็วดโด
44.	มือ	ตี	กะตาทิ	ตอย	โด
45.	มือขวา	ตีเกว	ลองอ่ำ	ตอยเป็ง	โดสะดำ
46.	มือซ้าย	ตีแตง	ลองเวะ	ตอยปาย	โดเซวง
47.	นิ้ว	กะย่ำม	จะกูด	เกนตอวะ	มะร็ยมโด
48.	กินข้าว	ฮอบปลอง	เป็อะมา	เจ็ยงเป็ง	ช็บาย
49.	น้ำ	ทาก	อม	ดาด	ตัก

รูปร่างของพวกของ ชายสูงประมาณ 1.60 ซม. หญิงสูงประมาณ 1.50 ซม. ส่วนมากผมหยิกริมฝีปากหนา ผิวค่อนข้างดำ

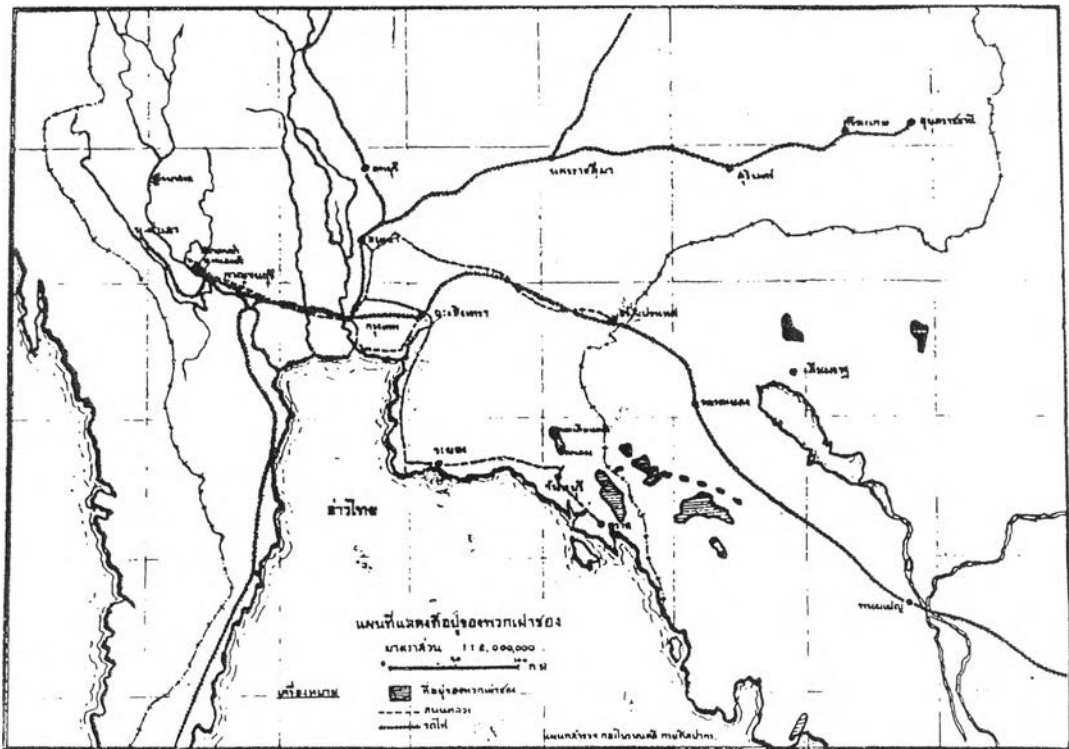
อาชีพ หางของป่า ทำสวนกระวาน ทำไร่และทำนา

ศาสนา นับถือพุทธศาสนา และนับถือผี

ของเป็นชนเผ่าไต เมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 18 (ศตวรรษที่ 13) คือราวสมัยสุโขทัย จิตรดาวงษาขุดจีนได้บันทึกไว้ว่า ในประเทศกัมพูชาในครั้งนั้น มีทาสใช้ "ส่วนคนใช้นั้น เขาซื้อทาสบางคนมีคนใช้มากกว่าร้อยคน เฉพาะคนที่จนเหลือเกินเท่านั้นที่ไม่มีคนใช้ พวกคนป่ามาจากแถบเป็นภูเขาอยู่โดดเดี่ยวพวกนี้ร่วมกันเป็นเผ่าหนึ่งต่างหาก และมีผู้เรียกว่า "ของซี้ชโมย" เมื่อพาเข้าไปหมู่บ้านตำบล คนป่าพวกนี้ไม่กล้าออกมาแสดงตน เขาถือว่ามีคนพวกนี้คล้ายสัตว์ จึงซื้อขายกันด้วยราคาไม่มากนัก คนพวกนี้ได้แต่นั่งและนอนอยู่ใต้ถุนบ้าน เมื่อถึงคราวจะไปรับใช้พวกของจึงขึ้นบนบ้าน แล้วคุกเข่าลงหมอบกราบก่อนที่จะเดินต่อไป พวกนี้เรียกนายผู้ชายและนายผู้หญิงว่า พ่อและแม่ ถ้าคนใช้พวกนี้ทำผิด จะถูกโบย พวกนี้จะก้มหน้าและไม่กล้ากระดุกกระดิก พวกของต่างสมสู่ทางประเพณีกันอย่างอิสระ แต่นายผู้ชายจะไม่ร่วมสังวาสกับคนใช้พวกนี้ พวกคนจีนที่อยู่โดด

เดี๋ยวมานาน ณ หมู่บ้านนั้นและเคยค้าขายกับหญิงของมาครั้งหนึ่ง เมื่อนายทราบเรื่องนี้เข้า รุ่งขึ้น นายจะไม่ยอมนั่งกับจีนคนนั้น เพราะจะไปคบกับคนป่า ถ้าทาสหญิงมีบุตรกับชายใดที่อยู่บ้านอื่น นายจะไม่เอาใจใส่ทำใครเป็นพ่อเด็ก แต่จะถือว่าเด็กนั้นเป็นทาส ถ้าทาสพยายามจะหนีและถูกจับ เขาจะสักหน้าด้วยสีน้ำเงิน บางทีก็เอาห่วงเหล็กรัดคอ, รัดแขนหรือรัดขา (เข้าข้อศอก?)

แผนที่แสดงที่อยู่ของพวกเผ่าชอง

คนป่ามีอยู่ 2 พวก พวกหนึ่งเข้าใจภาษาที่ใช้กันอยู่ เขาจะนำเอาพวกนี้ไปขายเป็นทาส ตามเมืองต่าง ๆ อีกพวกหนึ่งไม่ยอมรับอารยธรรมและไม่เข้าใจภาษาพวกนี้ไม่อาศัยอยู่ในบ้าน แต่ท่องเที่ยวไปตามภูเขามีสครอบครวตามไปด้วย พวกนี้ทูนไห้ดินเผาไว้บนศีรษะ เมื่อด่าสัตว์ป่าก็ใช้ธนู หรือหอกสัก ให้หินมาตีให้ปืนไฟ ปั้งเผาเนื้อสัตว์แล้วมาช่วยกันกินสัตว์ จากนั้นก็แยกกันไป ธรรม

ชาติของพวกนี้ยังป่าเถื่อนและยาพิษของพวกนี้ร้ายมาก พวกนี้มักจะฆ่ากันแม้จะเป็นพวกเดียวกัน เมื่อไม่นานมานี้ พวกนี้บางคนเพาะปลูกกระวานไฟ, ฝ้ายและทอผ้า ผ้าของพวกนี้เนื้อหยาบมาก ลวดลายก็ไม่เป็นระเบียบ" (คู Briggs : The Ancien Khmer Empire หน้า 247) ตามบันทึกของจิวดากวนนี้แสดงว่า พวกของไม่ใช่พวกเดียวกับเขมร ถูกพวกเขมรเหยียดว่าเป็นคนป่า พวกของอยู่ในแหลมทองมาแล้วคงก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 ในจังหวัดจันทบุรี ก็คงเข้ามาอยู่มาแล้ว ทุกวันนี้เมื่อชาวจังหวัดจันทบุรีทำพิธีแต่งงานต้องไหว้ผีของก่อน หากผู้ใดมีฐานะดีก็เชิญพวกของมาทำพิธีแต่งงานให้

พันตรีอิศริค ไชยดินพาดิน เขียนไว้ในวิจารณ์เรื่องพวกสำหรับและพวกพอร์ไว้ในหนังสือจดหมายเหตุสยามสมาคมเล่ม 24 ตอน 1 หน้า 80 ว่าในปี พ.ศ. 2467 (ค.ศ. 1944) ศาสตราจารย์ยอช เซคส์ เขียนไว้ใน Etudes cambodgiennes. ในหน้าเรื่อง L'Extension du cambodge vers le sudest asie VII² siecle , Nouvelles inscriptions de Chantabun ว่า ลุ่มน้ำจันทบุรีนั้น อาจจะมีพวกอื่นดูพวกหนึ่งเข้ามาอยู่แล้ว ในสมัยที่ยังกำหนดไม่ได้และชื่อในจารึกซึ่งศาสตราจารย์ยอช เซคส์ อ่านแล้ว ปรากฏว่าไม่ใช่ชื่อเขมรคนที่เข้ามาอยู่ในจันทบุรีครั้งนั้นต้องเป็นพวกอื่น (ไม่ใช่เขมร) ถ้าเช่นนั้น คนพวกนี้เป็นใคร ? จะเป็นพวกของใช่หรือไม่ ?

นายอาร์ บารดาห์ จัดพวกของในเมืองไทยว่า เป็นพวกพอร์ พันตรีอิศริค ไชยดินพาดิน เข้าใจว่าพวกของ (พอร์ , ทำเรีท) อาจจะมีเลือดพวกนิกริโตผสมอยู่ด้วยและจัดไว้ในพวกตระกูลมอญ – เขมร

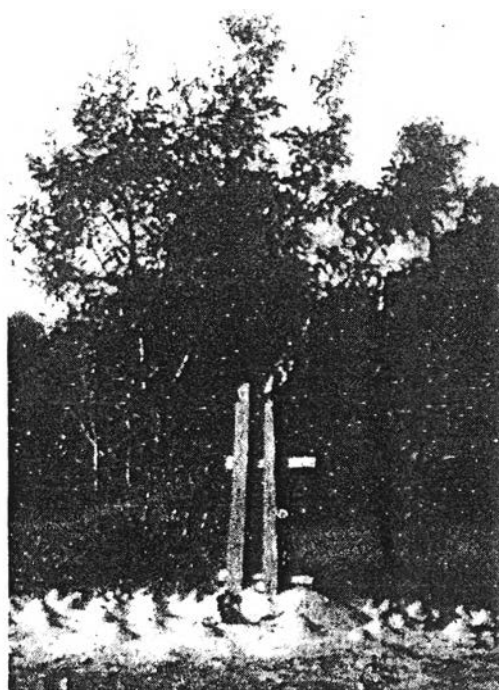
ตามสภาพที่เป็นอยู่ขณะนี้ พวกของที่อยู่ใกล้กับคนไทยได้กลายเป็นคนไทยไปหลายตำบล และเรียกตัวเขาว่าเป็นไทย ระหว่างที่ผมสำรวจอยู่ ของบางคนพูดว่า พวกของเป็นพวกไทยเก่า เคยเป็นทหารสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมาตีทัพมาเมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแล้ว ผู้ที่ไปสอบถามบางท่านเมื่อได้ยินคำพูดดังกล่าวก็อาจจะเชื่อว่าพวกของเป็นพวกไทยเก่า

พิจารณาในแง่ภาษา ของน่าจะเป็นพวกตระกูล มอญ – เขมร พิจารณาจากผมหยิกน่าจะมีเลือดนิกริโตผสมอยู่บ้าง พิจารณาในแง่กฎหมายปัจจุบันของก็คือคนไทยไม่ใช่ต่างด้าว หรืออาจเรียกได้ว่าไทยเชื้อสายของ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอสถานอธิบดีพิจารณา หวังนี้ได้แนบรูปถ่ายและแผนที่มาด้วยแล้ว

ชองที่ ต.พลวง อ.มะขาม จ.จันทบุรี

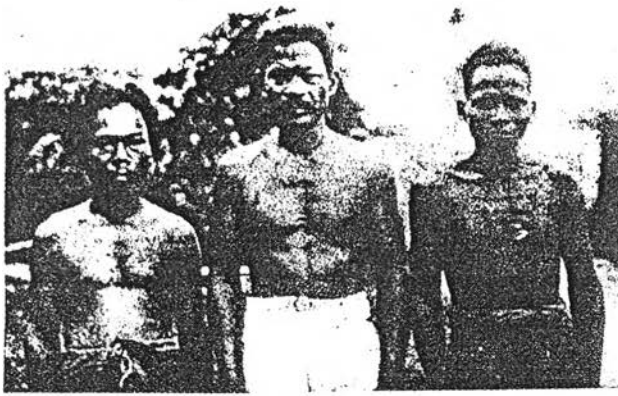
“เสาธง” บริเวณที่ชองตำบลพลวงมาทำบุญและทำพิธี
บางอย่าง

สาวชองที่ ต.พลวง อ.มะขาม จ.จันทบุรี

A B C. Danse "Sneng ànsong", Kranhng. D. Danse du hoef sauvage, Kranhng Cf.p. 93 "สรงมก" แสดงไถ่เตงนาของพวกรช.

A

C

B

D

E

รูป เอ.คนซ้ายมือ เผ่ากูย, คนกลางเผ่าเขมร คนขวา
เผ่าพอ (หรือซอ) คนอื่น เผ่าพอ (ซอ) ในประเทศกัมพูชา
A. Kuoy-Khmer-Pear. Opposition des types. B. Pear
de Kranhung Ztype affiné) (cf. p. 6). C-D, Pear de l'Est
(cf. p. 3). E. pear de Kranhung (type sauvage) (cf. p. 6).
Cf. p. 26

ประวัติผู้เขียน

นางสาวหฤทัย นัยโมกษ์ เกิดวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ.2517 ที่เมืองพญา อำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญา จากวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เมื่อปี การศึกษา 2535 เข้าศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย (ละครนาง) จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สมทบคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ (เกียรตินิยม อันดับ 1) เมื่อปีการศึกษา 2537 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2541 ปัจจุบัน รับราชการ ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 สังกัด วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช สถาบัน นาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร